

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 179 din 15.05.2024

Dosar nr: 519/2022

Petiția nr: 5437/04.08.2022

Petent:

Reclamat: Societatea Dogan Media International SA pentru Postul de Televiziune Kanal D (Reclamat 1), (Reclamat 2)

Obiect: petentul reclamă faptul că partea reclamată a avut un comportament manifestat în public, ce reprezintă o normalizare a obiectificării și a sexualizării femeii.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

1.

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părților reclamate

1. Societatea Dogan Media International SA pentru Postul de televiziune Kanal D, cu sediul în București, Sector 1, B-dul Mărăști nr. 65-67, Romexpo, Intrarea D, Pavilion T și sediul ales pentru comunicarea actelor de procedură la SCA Vîrjan & Asan cu adresa București, Sector 1, Str. Clucerului nr 51-53, et.3, ap.8

2. cu adresa de comunicare a actelor de procedură la reprezentantul convențional SCA Vîrjan & Asan cu adresa București, Sector 1, Str. Clucerului nr 51-53, et.3, ap.8.

II. Procedura de citare a părților

3. În temeiul art. 20, alin. 4 din OG nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

4. Prin adresa nr. 5437/16.09.2022 a fost citat petentul, iar prin adresa nr. 6418/16.09.2022 au fost citate părțile reclamate, părțile fiind invitate la ședința de audieri din data de 04.10.2022 (filele 3-5 la dosar).

5. Părțile reclamate au comunicat la dosar un punct de vedere comun, înregistrat cu nr. 6959/03.10.2022 (filele 17-23 la dosar).

6. La ședința de audieri au fost prezente părțile reclamate prin reprezentantul convențional al acestora, petentul nu s-a prezentat.

7. În ședința de audieri s-a invocat din oficiu, de către Colegiul director, excepția lipsei calității procesuale active a petentului.

8. Punctul de vedere depus la dosar a fost comunicat părții reclamate prin adresa nr. 7712/28.10.2022, acordându-se acestuia un termen pentru depunerea de concluzii scrise.
9. Partea reclamată nu a transmis la dosar note/concluzii scrise sau alte înscrisuri.
10. Procedură legal îndeplinită.

III. Susținerile părților

Susținerile petentului

11. Petentul sesizează Consiliul cu privire la o posibilă faptă de discriminare, arătând că data de 3 august 2022, în emisiunea Jocul cuvintelor difuzată la postul de televiziune Kanal D, moderată de, la ora 22:42, atunci când participantul avea de ghicit cuvântul *petardă*, moderatorul i-a dat un indiciu, folosind următoarea sintagmă: „*Când spui de femei (...)că sunt (...) Doamne iartă-mă, nu știi dacă am voie să zic.*”
12. Petentul consideră că acest comportament manifestat mai ales în spațiul public, reprezintă o normalizare a obiectificării și a sexualizării femeii, apreciind că faptele descrise se încadrează în prevederile art. 15 din OG nr. 137/2000.
13. Petentul nu a mai depus alte înscrisuri la dosar în susținerea celor menționate în petiție.

Susținerile părții reclamate

14. În punctul de vedere comun depus la dosar părțile reclamate invocă excepția lipsei calității procesuale active a petentului pe considerentul că petentul nu îndeplinește condiția cerută de lege pentru sesizarea faptei de discriminare, dispozițiile legale stabilind în mod concret persoanele care pot formula o astfel de petiție și, pe cale de consecință, se solicită respingerea petiției ca fiind introdusă de o persoană fără calitate procesuală activă.
15. Excepția lipsei capacității procesuale de folosință a reclamatei Postul de televiziune Kanal D România pe considerentul că Postul de televiziune Kanal D nu este o persoană juridică și pe cale de consecință nu are nici capacitate civilă de folosință, nici capacitate procesuală de folosință, deci nu poate fi parte în judecată în calitate de reclamat. Se solicită respingerea petiției ca fiind formulată împotriva unei structuri fără capacitate procesuală.
16. Pe fondul cauzei părțile reclamate arată că expresia folosită de moderatorul N.D. în cadrul emisiunii Jocul cuvintelor din data de 03.08.2022 este regretabilă și considerată ca nepotrivită, dar totuși, în niciun caz aceste afirmații nu pot fi apreciate ca un comportament discriminatoriu care să atragă răspunderea contravențională reglementată de OG nr. 137/2000, având în vedere că afirmațiile nu se încadrează în criteriile avute în vedere de art. 2, alin 1-4 din OG nr. 137/2000 și nici nu întrunesc condițiile contravenției reglementate de art. 15 din OG nr. 137/2000.
17. Se arată că emisiunea Jocul cuvintelor este o emisiune de divertisment iar afirmațiile moderatorului nu au avut ca scop sau efect restrângerea sau înlăturarea unor drepturi sau libertăți în domeniul politic, economic, social și cultural sau în alt domeniu al vieții publice și nu este afectată egalitatea de șanse și tratament între femei și bărbați în domeniile reglementate de art. 2, alin 1 din Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați. Astfel, în niciunul din domeniile reglementate de aceste acte normative cu privire la egalitatea de șanse nu sunt incluse activitățile de divertisment.
18. Părțile reclamate apreciază că, în cadrul emisiunii, nu a fost realizată nicio formă de discriminare astfel cum aceasta este definită de art. 2 alin 1 din OG nr. 137/2000, nefiind realizată nicio deosebire, excludere, restricție sau preferință pe baza vreunui dintre criteriile de la art. 2, alin 1, care să aibă ca scop sau efect restrângerea sau înlăturarea unor

drepturi sau libertăți în domeniul politic, economic, social și cultural sau în alt domeniu al vieții publice.

19. Părțile reclamate prezintă o analiză a faptei imputată de petent arătând că aceasta nu intră nici sub incidența art.2 alin 3 și alin 4, apreciind că sintagma folosită în cadrul emisiunii pentru a da un indiciu cuvântului petardă nu a urmărit să creeze o situație de discriminare pentru un anumit grup social și nici nu putea să aibă ca efect restrângerea sau înlăturarea unor drepturi și libertăți.

20. Părțile reclamate solicită să se constate faptul că, în ceea ce privește dispozițiile art. 15 din OG nr. 137/2000, nu ne aflăm în prezența unui comportament al reclamatelor care să aibă ca scop sau să vizeze atingerea demnității, îndreptat împotriva femeilor.

21. Raportat la comportamentul analizat în prezenta cauză, părțile reclamate arată că sintagma folosită de moderator nu a avut ca scop și nici nu a vizat atingerea demnității umane sau crearea unei atmosfere degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptată împotriva unui grup de persoane. În realitate, acesta a încercat, sub presiunea timpului limită în care concurentul trebuia să răspundă, să-i dea concurentului un indiciu folositor pentru ca acesta să ghicească cuvântul petardă, apelând astfel la o expresie încă folosită uneori în limbajul curent pentru a caracteriza un anumit tip de comportament. Prin urmare, scopul urmărit prin folosirea acestei expresii nu a fost de a atinge demnitatea umană a unui grup de persoane sau de a genera o atmosferă umilitoare sau ofensatoare față de un grup de persoane, ci acela de a da rapid un indiciu concurentului pentru ca acesta să ghicească cuvântul. Lipsa acestui scop cerut de art. 15 din ordonanță rezultă chiar din comportamentul ulterior al moderatorului, care imediat s-a corectat și a spus: *Doamne, iartă-mă, nu știu dacă am voie să zic.*

22. De asemenea, se arată că sintagma folosită nu s-a îndreptat împotriva unei persoane sau grup de persoane și nici nu a fost legată de apartenența la o anumită categorie socială sau de sex. Moderatorul a avut în vedere folosirea acestei sintagme doar cu referire la un anumit tip de comportament care este caracterizat uneori în limbajul neconvențional prin folosirea cuvântului petardă, fără a se referi la un anumit grup de persoane, o categorie socială sau la femei, în general. Altfel, spus, folosirea expresiei nu a avut în vedere un anumit grup de persoane și nu a fost legată de sex, ci s-a referit la un anumit tip de comportament întâlnit în viața de zi cu zi.

23. Părțile reclamate consideră că acest comportament imputat moderatorului nu se încadrează în definiția dată discriminării în art. 2 alin 1 din OG nr. 137/2000 iar contravenția reglementată de art. 15 nu poate reținută în lipsa unei discriminări. Simpla atingere a dreptului la demnitate, onoare sau reputație a unei persoane nu atrage incidența contravenției reglementate de art. 15, persoana care se consideră discriminată prin astfel de atingeri având deschisă calea unei acțiuni în justiție pentru acoperirea prejudiciului moral suferit.

24. În concluzie, părțile reclamate consideră că, față de considerentele expuse, faptele menționate și imputate de petent nu constituie discriminare în sensul dispozițiilor art. 2 alin 1 și nu sunt întrunite elementele impuse de prevederile art. 15 pentru a se reține contravenția respective în sarcina reclamatelor. Se solicită respingerea petiției formulate.

IV. Motivele de fapt și de drept

Cadrul legal aplicabil. Drept național și internațional aplicabil/ jurisprudența

Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

Legislația internă

Constituția României

Unitatea poporului și egalitatea între cetățeni

Art. 4 alin. (2)

„România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.”

Egalitatea în drepturi

Art. 16

„(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

(2) Nimeni nu este mai presus de lege.

OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată

Art. 2

„(1) Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

Art. 20

(6) „Persoana interesată va prezenta fapte pe baza cărora poate fi prezumată existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că nu a avut loc o încălcare a principiului egalității de tratament. În fața Colegiului director se poate invoca orice mijloc de probă, respectând regimul constituțional al drepturilor fundamentale, inclusiv înregistrări audio și video sau date statistice.”

Legislație internațională

Convenția Europeană a Drepturilor Omului

Articolul 14

Interzicerea discriminării

„Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limba, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”

Principiile de analiză

Litera și spiritul Constituției României interzice ambele fețe ale discriminării: atât cea formală cât și cea substanțială.

Suntem în prezența discriminării formale sau *de jure* atunci când există o diferențiere sau un tratament diferit între două persoane sau situații neexistând nici o distincție relevantă între ele. Astfel, Curtea Constituțională a statuat în mod constant că „*principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale*”.¹

Totodată, Curtea Constituțională a reținut că „*principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă:*

- la **situații egale trebuie să corespundă un tratament egal,**
- la **situații diferite, tratamentul juridic nu poate fi decât diferit.** Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat”² în această situație.

În cazul discriminării **substanțiale sau de facto**, atunci când se tratează într-o manieră identică două sau mai multe persoane sau situații care sunt în fapt diferite, Curtea Constituțională a arătat că tratarea diferită a unor probleme ce țin de inegalitate nu este numai permisă, ci chiar cerută.

Principiul egalității nu înseamnă uniformitate, așa încât, dacă la situații egale trebuie să corespundă un tratament egal, la situații diferite tratamentul nu poate fi decât diferit.”³

Totodată conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, diferența de tratament devine discriminare, în sensul art. 14 din Convenție, atunci când autoritățile statale induc distincții între situații analoage sau comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Astfel, pentru ca o asemenea încălcare să se producă, trebuie stabilit că persoanele care se află în situații analoage sau comparabile beneficiază de un tratament preferențial, și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă (Fredin c. Suediei, Hoffmann c. Austriei, Spadea și Scalabrino c. Italiei, Stubbings și alții c Regatului Unit).

Discriminarea directă

Suntem în prezența discriminării directe atunci când:

- o persoană este tratată în mod nefavorabil;
- prin comparație cu modul în care **au fost sau ar fi tratate** alte persoane aflate într-o situație similară;
- iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria ”criteriului protejat”.

Pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele **condiții**:

- existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;
- existența unui criteriu de discriminare;
- existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;

¹ Decizia nr. 349/2001, M.Of. nr. 240/2002,

² Decizia nr. 312/2001, M.Of. nr. 99/2002, Decizia nr. 82/2002, M.Of. nr. 261/2002

³ Decizia nr. 116/2002, M. Of. Nr. 317/2002, Decizia nr. 92/2002, M.Of. nr. 338/2002.

- tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege;
- existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile;
- în cazul criteriului de vârstă: tratamentul diferențiat nu este justificat obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a acelui scop sunt adecvate și necesare – justificarea obiectivă se aplică doar în cazul criteriului vârstei.

În analiza excepțiilor invocate în prezenta cauză:

25. Luând act de plângere așa cum a fost formulată, Colegiul director ia act de excepțiile invocate în procedură, urmând a analiza și a se pronunța cu prioritate asupra excepțiilor invocate în prezenta cauză, respectiv:

✓ Excepția lipsei calității procesuale active a petentului invocată atât din oficiu de către Colegiul director, cât și de părțile reclamate.

✓ Excepția lipsei capacității procesuale de folosință a părții reclamate Postul de televiziune Kanal D, invocată de părțile reclamate.

26. În drept, potrivit dispozițiilor art. 62 din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor, care prevăd „(1) Colegiul director se va pronunța cu prioritate asupra excepțiilor de procedură și de fond care nu mai implică analiza”, Colegiul director urmează a analiza și a se pronunța cu prioritate asupra excepțiilor invocate în prezenta cauză.

27. În dezbaterile privind analiza excepțiilor, examinând solicitările invocate în procedură și raportându-se la legislația aplicabilă și practica abordată în situații similare, Colegiul director urmează a analiza cauza prin prisma excepției lipsei calității procesuale active a petentului.

28. În acest sens, Colegiul director reține că, în speță, se invocă o posibilă faptă de discriminare săvârșită de către moderatorul emisiunii Jocul cuvintelor, care, prin expresia folosită în cadrul emisiunii, a evidențiat un comportament prin care a transformat în valori cu existență obiectivă o anumită categorie de femei (grup social), femeia nefiind tratată în deplinătatea ei, ci ca un obiect sau un lucru. Petiția este susținută de petent cu argumentarea faptului că *acest comportament reprezintă o normalizare a obiectificării și a sexualizării femeii*, vizând atingerea demnității acestei categorii de persoane.

29. Conform prevederilor art. 5 din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor: *”Petentul este persoana fizică sau juridică, după caz, care se consideră discriminată și sesizează Consiliul cu privire la săvârșirea faptei de discriminare împotriva sa.”*

30. Potrivit dispozițiilor art. 7 alin. 1 din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor *”persoana interesată este fie persoana care se consideră discriminată și sesizează Consiliul cu privire la săvârșirea unei fapte de discriminare împotriva sa, fie una din persoanele prevăzute la art. 8 alin.(1), (2) și (4)”*.

31. Din lecturarea actului normativ OG nr. 137/2000, reținem că legiuitorul intern a oferit calitate **procesuală activă în fața CNCD** doar persoanei asupra căreia s-a produs discriminarea și/sau organizațiilor neguvernamentale care au ca scop protecția drepturilor omului sau care au un interes legitim în combaterea discriminării.

32. Prin urmare, înțelegem că legiuitorul intern practic a limitat persoanele care au calitate procesuală activă în fața CNCD (din prisma unui interes legitim) la persoana asupra căreia s-a manifestat discriminarea și/sau organizațiile neguvernamentale care au ca scop protecția drepturilor omului sau care au un interes legitim în combaterea discriminării, ceilalți

subiecți activi ai discriminării având calitatea procesuală activă doar în fața instanței de judecată, care poate constata fapta de discriminare și restabilirea situației anterioare discriminării.

33. Astfel, prin raportare la prevederile legale mai sus menționate, o persoană poate fi calificată ca având **calitate procesuală activă în fața CNCD** numai dacă îndeplinește cumulativ următoarele condiții:

- Existența unui interes legitim în combaterea discriminării;
- Existența calității de reprezentant al unei persoane, grup de persoane sau comunitate împotriva căreia s-a săvârșit o faptă de discriminare.

34. În dezbaterile privind analiza excepției se constată că petentului i s-a comunicat punctul de vedere și i s-a pus în vedere acestuia faptul că nu îndeplinește condiția cerută de lege pentru sesizarea unei fapte de discriminare îndreptată asupra femeilor, acordându-se petentului un termen pentru a dovedi calitatea sa procesuală în conformitate cu prevederile legale care stabilesc în mod concret persoanele care pot formula o astfel de petiție. Petentul nu a comunicat un punct de vedere în termenul acordat și astfel, în raportul juridic dedus soluționării, nu se poate stabili existența unei identități între persoana petentului și persoana care este titular al dreptului.

35. Având în vedere cadrul legal menționat, precum și faptul că, prin adresa nr. 7712/28.10.2022, s-a solicitat petentului clarificarea calității procesuale din prezenta speță, Colegiul director urmează a admite excepția lipsei calității procesuale active a petentului, motivat și de faptul că aceasta nu a răspuns și nu a precizat poziția sa, neavând un mandat de reprezentare în acest sens și neavând subliniat în petiție faptul că reprezintă o organizație care protejează și apără drepturile femeilor.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20, alin. 2 din OG nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Admiterea excepției lipsei calității procesuale active a petentului, invocată din oficiu.
2. Se va răspunde petentei în sensul celor hotărâte.

V. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată, cu modificările și completările ulterioare și a Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BABUȘ RADU – Membru

BĂNICĂ CERASELA CLAUDIA - Membru

DIACONU ADRIAN NICOLAE – Membru

GRAMA HORIA - Membru

MOȚA MARIA – Membru

OLTEANU CĂTĂLINA - Membru

RAIU CĂTĂLIN VALENTIN – Membru

SĂVULESCU RADU COSMIN– Membru

Redactat/Motivat: F.L.

Data: 27.05.2024

Notă: Hotărârile emise de Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și a Legii 554/2004, a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.